

გ რ ი შ ა უ შ ი ლ ს.

შენ სიმი ხარ, გრძობის სიმი, საქურთვე ხარ ციურ ვნების, შენ ამბობს ზევსი ხარ, მფეთქებელი ხელოვნების, ჩანს სიმები შენ აუბი, და იმ სიმთა ციურ ელერი მიგვიზიდე სიტყვის მეფე, რომის ჩქერი იმ დავითგვრიტი, შეგიყვარდა შენი კოლო, შენს სიმებზე გვსურს ვიმღეროთ, და შენ ელვის ციურ პანგზე ქართლის ბედი დავამღეროთ.

წამელი და მაჭავარიანი.

ასეთია სიტყვა-სიტყვით ეს „ისტორიული საბუთი“, საბუთი მეტად მოულოდნელი, გასაკვირველი და გაუგებარი, რომელიც უღიღეს აღმოვაჩინებთ და უღრმეს გულის წყრომას გამოიწვევს ყოველს ქართველში. ჩვენ ხაზგასმით ვუწოდებთ ამ საბუთს უცნაურის და გაუგებარის სახელს, რადგან სრულიად გაუგებარია მთელი ქართველობისათვის, როგორც შინაარსი საბუთისა, აგრეთვე ის გზა, რომლითაც გამოქვეყნდა ეს საბუთი, ჩვენ არ ვიცით, აქ გერმანიის ემისარის პროვოკაცია, თუ ვისიმე სხვისი ხელი ურევია საქმეში. სამწუხაროდ მოკლებულნი ვართ საშუალებას გამოვცნოთ საგანი და ნათელი ვცუთოთ საზოგადოებისთვის საქმის ნამდვილი ვითარება...

მაგრამ ამასთანავე არ შეგვიძლია გავჩემდეთ და არ მივუქცოთ ყურადღება ზემოდახსენებულის საბუთის ზოგიერთს მხარეს.

ცნობილი საზოგადოდ, რომ ამის დროს მოწინააღმდეგენი თანხარის საზოგადოებას ხმარობენ სამხედრო მოქმედების გასაღვივებლად, ავგზავნიან ავგენტებს მოსაზღვრე ადგილებში და ფულით თუ ძალით, ნებით თუ მუქარით ყოველთვის აპოლოზობენ თითო ოროლა მოღალატეს. ეს ყველგან ხდებოდა, ეს საზოგადო მოვლენაა. თუ ასეთი რამე მოხდა რუსეთ-ოსმალეთის საზღვარზე აქვართში, თუ იქაც მიემხრო რამდენიმე ცაცი ოსმალეთს, — აქედან ვერცერთი გონიერი ადამიანი ვერ დასკვნის მთელი აქარის და მით უფრო მთელი საქართველოს ღალატს. ეს რასაკვირველია კარგად იცოდა იმ გერმანელმა ემისარმა, რომელმაც ხსენებული დეგმა გაუგზავნა თავის საელჩოს სტამბოლში. ხოლო თუ მინც სხვა ელფერი მისცა თავის მოხსენებას, მიტომ, რომ ოსმალეთის და გერმანიის ინტერესი მოითხოვდა პროვოკაციის საშუალებით უთანხმოების ჩამოგონებას რუსეთსა და საქართველოს შორის, ქართველების „ღალატის“ გამოგონებას და მით არეგულარებს გამოწვევას, გახფთებში უკვე იყო გამოქვეყნებული, რომ გერმანიამ არა ერთხელ მიმართა ასეთს საპროვოკაციო საშუალებას სხვა ადგილებში. მაგრამ ყველგან ეს მოვლენა ჯეროვანად დადასტურდა, შეიძლება სხელი უწოდეს, და გერმანელთა დეგმისა და პროვოკაციის გამო არცერთი ქრი არ მოუნათლავთ მოღალატედ და გამცემად.

შეიძლება, გერმანელი ემისარის ამბავი რომ ეგრძოდ გამოქვეყნებულიყო, ყურადღება არავის მიექცია. მაგრამ ეს ცნობა უშუალოდ გამოაქვეყნდა ბერლინის დეგმითა სააგენტომ, რომელიც ასე თუ ისე ოფიციალურ დაწესებულებად ითვლება, და ამით თითქმის დადასტურდა ცნობა და ღალატის ჩირქი მოსცხო ქართველ ერს, რომლის ერთგულობა და გმირული თავგანწირულობა საერთო სამშობლოს რუსეთის კეთილდღეობისათვის ყველასთვის დღესაც ნათელია და თვით ოფიციალურ წრეების მიერ არა ერთხელ ყოფილა აღიარებული და გამოცხადებული.

ქართველობა ვერ გაიგებს, თუ რამ გამოიწვია სევასტოპოლიდან გამოგზავნილ დეგმის გამოქვეყნება, რომელიც მხოლოდ კრძო და შემთხვევითი ხასიათის არის და არავითარი საზოგადოებრივი მნიშვნელობა არა აქვს. ვიმეორებთ, რაც მტრის ემისარებმა ჩილინეს საქართველოს შესახებ, ამისთანა ამბები სხვაგანაც მოხდა, მაგრამ ასეთი მოვლენა დეგმითა სააგენტოს საქვეყნოდ არ გამოუცხადებია მთელი ერის ღალატის საბუთად... მაშ რატომ მხოლოდ ქართველობას გვიჩრს ასეთი ბედი? რატომ მართა ჩვენს შესახებ უნდა გავრცელდეს ყოველად შეუწყნარებელი ხმები? რატომ მხოლოდ ჩვენი ღირსება, რომელიც არა ერთხელ დავამტკიცებთა დღიდან ნებაყოფილობითი შეერთებისა რუსეთთან, და რომელსაც ხმაძალა ღალატებენ დღევანდელი ბრძოლის ველში, უნდა იქნეს

შეურაცყოფალი და დამცირებელი?.. ჩვენ მოვითხოვთ, რომ მეტს პატივს სცემდნენ ქართველი ერის უფლებას და ღირსებას!

ახალი ამბავი.

სვადანდელ ჩვენი გაზეთის სურათების დამტყუპი მოთავსებული იქნება: სვადანო თბილისში — ლექსი ღაღა მაჭავარიანისა, შეიძლება დამტყუპი. — და საქარეასა და ჯაჭუ ჯორჯიას მოთხრობის დასასრულად. სურათები: მურეთის მეფე სვადანის მე-11 შტ. — კაპიტანი გიორგი სერგეიუჩიკი: კაპიტანი ალექსანდრე ჯავახია, ზოგადი რეზერვის მისიძე, ეფრეტოვი ვ. ნ. სოფრომძე. და ჯარის კადე ქოშაძე.

◆ ხვალ, 8 მარტს, საქათედრო ტაძარში ჩვენი რედაქციის თაოსნობით გადხდის იქნება წირვა და პანაშვილი დიდებული მგონის აკაკის სულის მოსახსენებლათ — მისი გარდაცვალების ორმოცი დღის შესრულების გამო.

◆ გუშინ, ქალაქის გამგეობამ ბ. გუბერნატორს გადასთავაზოვებლათ გაუგზავნა იქნერ ქურდიანის და მისი ამხანაგობის მიერ წარმოდგენილი ხელშეკრულება ქალაქის გამგეობასთან, წყალსადენისა, ტრამვაისა, ელექტრონისა, განათებისა და კანალიზაციის შესახებ.

◆ გუშინ, 6 მარტს, ქალაქის თვითმართველობის დარბაზში მოწვეული იყო სამეურნეო კომისიისა და სანოვაციის ფასის გადამწყვეტი საგანგებო კომიტეტის შეერთებული კრება, პურისა და ხორცის ნიხრის მოსაწესრიგებლად.

◆ ქუთაისის ბაზარზე ამჟამათ შორაპნის მარხიდან დიდძალი ნაშენი ვენახი შემოაქვთ. ვენახი, ასი ცალი, 1 მანეთი და 1 მ. და 10 შურამდე ძლივს იყიდება, შარშან კი 6 მანეთად ფასობდა. ვენახის ფასის ასეთი დაცემა სოფლად მუშა ხელის შეშეკრებით იხსნება.

◆ ქუთაისის დრუჟინის სანიტარულმა მეორე ტრანსპორტმა, დეპუტატ ვარლამ გელოვანის კუბო გვირგვინით არ შეამკო. გვირგვინის მაგივრად გადასდა 25 მანეთი განსვენებულის სახელობაზე არსებულ სამკითხველთა სასარგებლოდ.

◆ 5 მარტს, ღმთი, ვილაც ბოროტ-გამზარებელმა ოლასკურის სასაფლაოს ეკლესია გასტეხეს. წილდეს ვერცხლის თასი, თაფლის სანთელი 8 გირვანქა, ყურღაბი ფულითა და სხვა ნივთები. ბოროტ-გამზარებელი ვერ აღმოაჩინეს.

◆ გუშინ, 6 მარტს, დილით, საზოგადო სასწორთან, ვილაც ქურდ ბაცამ გვაზავს ქალს ჯიბიდან ამოაცალა 40 მანათი. სასწაულ ქალს ეს ფული სასწავლებელში შესატანათ მიჰქონდა თურმე.

◆ 5 თებერვალს, ქუთაისში შედგა დიდებული მგონის აკაკის დამკრძალავი კომიტეტის კრება, რაზედაც დაადგინეს 8 მარტს დ. საჩხერეში აკაკის პანაშვილზე დაესწროს შედგევი წარმომადგენლები: აკაკი ფაღავა, გრიგოლ ლაღიძე და პავლე იაშვილი. კომიტემ აგრეთვე დაადგინა — აკაკის ფონდის გასაძლიერებლათ ამ პოეტი ხანში მოაწყოს აკაკის სელოში.

◆ ქუთაისში შემდგარი დრუჟინის სანიტართა რაზმი ქუთაისიდან უკვე წაიყვანეს.

5 მარტს სანიტარმა ი. ჩაჩანიძე სანიტარული ექიმის ვასილ წერეთლის თანადანსრებით ოქმი შეუდგინა მმ. ბეგოვებს ეზოდან მახუთის გამოშვებისა და როინის წყალის მოწვევისათვის.

ამავე სანიტარმა სანიტარული წესის დარღვევისთვის ოქმი შეუდგინა ბალახავანის ქუჩაზე ე. კეპულაძეს და გიგო დობეანიძეს. ცუდი პურის გამოცხობისთვის კი — გელათის ქუჩაზე მელიტონ ქათამაძეს, საფიჩიაზე ვასილ დვალს და არქიელის გორახე ე. ფურცხიძის.

◆ 5 მარტს ოლქის სასამართლოს სისხლის სამართლის განყოფილებაში გაირჩევა ნიკ. კვიციანიშვილი, პ. დაუნაშვილის, ანა ლორთქიფანიძის, გიგო ხოქოლაძისა და სხვათა საქმე.

დღეს, ქალაქის თეატრში, ქარაბიხობთა ამხანაგობის მიერ დაკლავულ ფსევდო წარმოდგენილი იქნა „მედიკალი“ შეილოსა „უბნდურება“ და „მისილი პიესა“ ვ. ნინოვილის მოთხრობიდან გადმოკეთებული „ქრისტინე“. მონაწილეობს მთელი დასი და განსაკუთრებით მოწვეული მსახიობი ვალ. შალიკაშვილი.

ხვალ ჩვენი დასი წარმოადგენს ივ. გამართლის ახალ ორიგინალურ პიესას — „ისონის ოინები“, მეორედ კონ. ანდრონის პიესა „სიხმარი კოშკი“ და მხიარული კომედია — „მარტი“ „სიმართლე“.

წესრიგი.

მსოფიან მგონის, აკაკის გარდაცვალების დღის აღნაშენისა დ. საჩხერეში.

1) 8 მარტს, კვირას, ადგილობრივ წმინდა ნინოს ეკლესიაში შესრულდეს იქნება წირვა ახლო-მახლო მსოფიანობა და ადგილობრივ სასწავლებლებისა და მოწაფეების თანდასრებით. მწირველი იქნება ჯრუჭის მონასტრის არხიმანდრიტი გაბრიელი სამღვდლოების თანამშრომლობით. წირვა დაიწყება ათის ნახევარზე.

2) ინტელიგენციის მეთაურობით წირვის შემდეგ ხალხი ლიტანიით გაემართება სულმნათი მგონის სასახლისაკენ.

3) დიდებული მგონის ეზოში, ეკლესიის წინ, საღაც მას სურვილი ჰქონდა დასაფლავებისა, გადახდილი იქნება პანაშვილი.

4) პანაშვილის შემდეგ ერთი მასწავლებელთაგანი ინტელიგენციის დაფლებით მოკლედ გააცნობს დასწრე საზოგადოებას მგონის მოღვაწეობას.

5) აქვე, ეზოში, გაიმართება „დილა“. დილაში მონაწილეობას მიიღებენ იდგილობრივი სასწავლებლის მოწაფეები — წაიკითხვენ აკაკის რჩეულ ლექსებს, რომლებსაც დამსწრე საზოგადოება მუხლმოდრეკით თავყვანს სცემს მსოფიან მგონის ხსოვნას და დილავე დასრულდება „საუკუნოთა იყვენ სხენებით“.

6) წესრიგს იცავს ინტელიგენტთა ერთ-ერთი პირები.

გეგმვით სიტყვის გავრცელების საამ დაბა-სოფლად.

როგორც ყველას მოეხსენება, ბევრი დაიწერა და ახლაც იწერება ჩვენს ქურნალ გაზეთებში, წიგნებისა და ქურნალ-გაზეთების გავრცელების შესახებ იქ, სადაც ასეთების მოთხოვნილება საკმაოდ მიმდინარეობდა, მშრომელ ხალხში დაბასოფლად.

ეს ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხი მოცდას არ თხოვლობს, რადგანაც ჩვენი სოფლის მშრომელს ესაქორება სულიერი საზრდო... იგინი იკვებებიან ქუჩურ-გამრყენელ წიგნაკებით... მივხედოთ სოფელს, ვისნათ გაუმძღვარ ჩარჩ მახბარათობისა და მათი ძმებისაგან, ვსწერთ ხშირათ.

სამწუხაროთ საქმის დამწყები, საქმით მსხნდლი ჯერჯერობით არსად სჩანს. 1913 წ. „უამდგომლობა“ აღძარი ქუთაისის საგუბერნიო მთავრობის წინაშე, ნება დაერთათ გუბერნიის ყველა დაბა სოფელში მოძრავი წიგნების, ქურნალ გაზეთების, საზოგადო მოღვაწეთა, მწერალ-მგონისათა სურათების გავრცელებისა, მაგრამ, რალც გაუგებრობით, ვერ ეცდინათ ასეთ ნებათაფას. ბევრჯერ პირდადას მივმართე ყოველ გუბერნიის მართველის თანამდებობის აღმასრულებელს ბ. პაკაროვს, როგორც პირად ნაცნობს, მივმართე, მაგრამ დაპირება მინც დაპირებით დარჩა.

როცა ასეთ ნებათაფას ვთხოვლობდი, გავთვალისწინებული მქონდა რა მძიმე და აუტანელი საქმისთვის ვეზხადებოდი, მაგრამ ვიმდგომებდი მით, რომ თვით დაბაში თანამდებობის ბლომით შეგულებოდა. რამდენიმე წრივლ კრედიტის გამგეობის თავჯდომარეებიც და სოფლის მასწავლებლებიც დამპირდნ დასაბრების გაწევას — და მეც, რასაკვირველია, უკან რას დავიხიებდი ასეთებზე რომ არ გამჩნეოდნ, თუ არა შემოსხსენებული მიზეზი.

შარშან, იმ ამ საქმის მოსავდრებლათ წ. კ. გ. სხვ. ქუთაისის განყოფილებამ მოიწვია კრება და წიგნების გამოცემელთა და წიგნების მალაჩების პატრონებთან შეთანხმებით დაადგინეს: დიქიროან იდგიური მომთმევე ამ წმინდა საგანმანათლებლო საქმისათვის, რომელიც

გერმანიის სოციალდემოკრატებისა და კაიზერის ვაჟები. რიხსტაგის დეპუტატმა სოციალდემოკრატმა, ვოლფ-გ ჰეინემ, როგორც ამას მოკლეთ დეპუტატ იტყობინებოდა, წარმოსთქვა შტუტგარდტი დიდი საპროგრამო სიტყვა, რომელიც მიმართული იყო პარტიის იმ უპიკრესობის წინააღმდეგ, რომელიც თავის პრინციპებზე უარს არ ამბობს. ეს სიტყვა დიდათ ახასიათებს იმ ევოლიუციას, რომელსაც დღეს განიცდის გერმანიის სოციალისტური პარტია.

ვიდრე სერიალულად დავიწყებდეთ ფიქრს ზავზე — სიტყვა ჰეინემ, — უნდა გამოვარკვიოთ ჩვენი დამოკიდებულება დღევანდელ ომთან. შეგვიძლია დიდის ნდობით ვუყურებდეთ ჩვენს არმიას და მებრძოლ ხალხს. არმია — ეს ხალხია, და ხალხი — არმია და ჩვენც ჩვენი მხრით უნდა ვმოქმედებდეთ ისე, როგორც ჩვენი მამაცი ჯარისკაცები.

ჩვენი იმედები მშვიდობიანობის შესახებ უნდა დაეყრდნოს ჩველი ხელმწიფის მშვიდობიანობისადმი სიყვარულზე.

ყველამ ვიცით, რომ უკანასკნელ წლებში მან კრიტიკულ წუთებში ორჯერ დაამტკიცა თავის სიყვარული მშვიდობიანობისადმი, თავის საქმეში ჩარევით იხსნა მშვიდობიანობა. ჩვენ ვიცით, რომ გერმანია დღეს დაპყრობილი ომს არ აწერს მოგებს და ვიდრე იქნება საჭირო, გერმანიის სოციალდემოკრატული პარტია იქნება ხელმწიფისა და კანცლერის მხარეზე და მათთან ერთად ეცდება მოუპოვოს გერმანიის საპარტო ზავი. ხშირათ მოყვასთ ადგილები კომუნისტური მანიფესტიდან, სადაც ნათქვამია: „მუშებს არა აქვთ სამშობლო“, მაგრამ ავიწყდებათ, რომ მარტის იქვე ამბობს, რომ მუშები უნდა გრძნობდნენ თავის ერთგულ ჩამომავლობას და თავის სამშობლოს. ამ გზაზე სდგას გერმანიის სოციალდემოკრატია და თავის სამშობლოთ გერმანიის სთვლი. მუშები დიდათ შეკავშირებული არიან ერთგულებასთან და სახელმწიფოსთან, ნაციის ეკონომიურ სოლიდარობასთან, მიუხედავათ კლასთა შორის ინტერესების ანტაგონიზმისა. თუ გერმანიის წარმოება დაზარდება, ამით მუშებაც ისე იზარალებენ, როგორც მწარმოებლები, და შეიძლება ზედმეტათ. შემდეგ ჰეინემ განმარტა, თუ ახალი მდგომარეობა, როგორ მოვალეობას აკისრებს გერმანიის სოციალდემოკრატის.

— ჩვენ არ უნდა გვეშინოდეს ჩვენი ტაქტიკის შეცვლის, როდესაც ამას მდგომარეობა მოითხოვს.

გნავ. პო. ტანგო!.. ის ვირი, ისა... პირველი კონცის შემდეგ, ბავშვივით ტორილის მოძევა.. მესამე ძმა... ქუთოს... ამა ის ყოფილა კვი ვაქცა! უარს ამბობს ამისთანა ლამაზ ქალზე. მე უნდა ვყოფილიყავი იქა რომ... მამ... ბრბრბ!!!

(ელექტრონი ჩაქრა. კედლები ზანზარებს, აქა-იქ ქვა-კირიცი ცვივა. სკამები ატოკდენ და ხალხი ზე წამოდგა). თაგმე. (მავიდის ქვემოლან) ბ. გრიგოლ, რა ჰქენით, გაათავეთ? გრავ. გავათავე... (ხენწით გაივლი-გამოივლის და ჯდება).

თაგმე. (მავიდის ქვემოლან გამოძვრება) ბ—ბო, ღვთის მადლით დწყნარად, და ბრძანდით... მოუსმინეთ შემდეგ ორატორს.

გრა. (წამოდგება) ბ—ბო, შე უნდა ვთქვა ის, რაც უკვე ითქვა...

ხაღმა. გააჩუმეთ, გააჩუმეთ... მგ ხომ უსიტყვია!..

თაგმე. (ზარს რეკს) ბ—ბო, ამა რასა გრძანებთ, როგორ თუ „უსიტყვო“... ხომ გაიფრთეთ — დაიღაპარაკა, — სჩანს მეტყველი ყოფილას... (ხალხი ყვირის, სკამებზე ღებობან... არ გვიდა. უსიტყვო... გააჩუმეთ! (იმ დროს მსახურს შემოაქვს დეგმეში, თავმჯდომარე კითხულობს და წარბებს შეიკრავს). ზარს რეკს. ბ—ბო, მოისმინეთ! სამწუხარო ამბავი მოვიდა.

(ხალხი გაინაბება).

თაგმე. (დეგმის კითხულობს) ჟ. ტფილისში, ღმის 12 საათზე, გოლოვინის პროსპექტზე ა. შანშიაშვილს გული გაუსტკა და მოკვდა. ბ—ბო! გთხოვთ მის ხსოვნას პატივი ვსცეთ და ჯდომით!

ხალხი ჯდება.

ფ ა ღ ა.

ვალ. შალიკაშვილი.

გზავნოს.

„ი. გოკილოვის უბის“ ქუთაისში

ამით აღნიშნის მატყვი-
მულ შეპირებულებას და თქ-
ვის განუყოფლობას, რომ
ცნობილი ბარბუქის თქლი
3 აპრილს შეკვეთის დროს სავალდებულოა ბეთ წარმოდგენა 100 მანეთის. დანარჩენი ფული კი საქონლის წაღებისას. თვლის წაღების უკანასკნელ
ვალდებულებას გვაქვს 20 მარტი. ფარცხანაყანისთვის, ქვიტარისათვის, მალაქისათვის, პატრიკიისათვის, საყულისათვის, შუამთისათვის,
სერისათვის და წყალტუბოსთვის აგენტად დანიშნული ლევანტა ექვთიმეს ძე ნუცუბიძე, რომელიც ცხოვრობს ფარცხანაყანის იარაღუკაში. თ.

ბ. ხრისტოვსკის მიღებულია.

გაავრცელებდა დაბა-სოფლებში: წიგნებს
და ჟურნალებს და შრომის ჯილ-
დოდ მიეცემოდა თვეში 25 მან. და 20%
გაყიდული საგნებიდან. და, რომ ვერ
ველირსე აღძრულ ნებართვის აღებას და
სხვა მოსაზრებითაც, მიემართე თხოვნით
წ. კ. გ. ს. ქუთაისის განყოფილებას,
თანხმად დადგენილებისა, დავენიშნე
ბეჭდვით სიტყვის გამავრც. დაბა-სოფ-
ლებში. მაგრამ სამწუხაროდ არ დადაბ-
საშევილი, დადგენილება ქალაქიდან
გამოვრცელებით და საქმეთ ექცაათ. ნუთუ
ყოველივე ეს უსასრულოდ ბრალია? არა
მგონია, ასე იყოს... თუ სტიპენდიებზე
ათასობით იხარჯება, ნუთუ ამ წმინდა
საგანმანათლებლო საზოგადო, სულიერ
საზრდოს მშრომელ ხალხისათვის მისა-
წოდებლად წელიწადში 300—400 მან.
ვერ მოხერხდა? ეს 300—400 მანეთი
ხომ უმნიშვნელო ჯამია სტიპენდიების
ხარჯებთან? რომელ სტიპენდიებიდანაც
ჩვენ გვმატებენ მოხელეებს და „კაბი-
ნეტისტებს“... ჩემი აზრით, აქ მხოლოდ
უპურადღებობაა და მეტი არაფერი. თა-
ნახმად პროგრამისა, საქირაა დროით
მიეძცეს უპურადღება ამ საქმეს და მით
გამოვიხსნათ მშრომელნი გამრყენელ-
გამამგვარებელ არამკითხეთა ნაჯღამენ-
ბისაგან, რომელიც ათათასობით სალ-
დება ჩვენ მარჩენელ ხალხში.

კი მთელი საღამოს გვირგვინი იყო. აკი
დაავიჯრვინეს კიდევ ცოცხლის ყვავი-
ლებით. დამართო ჩემო რაზდენი სიღამა-
ზე, რამდენი პოეზია, რამდენი თვალ-
წარმტაცი და ადამიანის თვლით ვერ
უხილავი საღებავია მის პოეზიაში! რო-
მელ არს, სახეს ბუნებისას არ მოსტა-
ცებს საუკეთესო ნაწილს, რომ შექნას
მის ნაზ. ფანტაზიაში დასახული მშვენი-
ერება. არა, ეს არ არის პოეზია! ეს
არის რაღაც სხვა პოეზიაზე მაღალი, მი-
უწოდო, ვერ არ თქმული... ეს სიმფო-
ნიაა, რომლის მზგავსი ვერ არც ერთ
ვირტუოზს არ შეუქმნია. ვინც რა უნდა
სთქვას, მაგრამ მე—კი, ვით შეეყვარებულ
ქალწულს, მიბლავს მისი პოეზიის სი-
მშვენიერე. მეტი როგორ კითხულობს
თავისებურად... რა ვნებთ, რა აგზნე-
ბული ზეგავლენით გამოიყურება იმ დროს
მგოსანი მხოლოდ თითონ გრძობს მისი
პოეზიის სიმშვენიერეს და სწორედ წა-
კითხვის დროს არის გრიშაშვილი პოე-
ტი. სხვას მისი ლექსის წაკითხვას არ
ფერჩევდით.

ბა, მეორე ჯდებმა, ლაპარაკი, ხმაურობა;
ლოგების კარგსაკვი ფრთხილად ვერ
გაღებენ.—უსათუოთ უნდა მიაჯახონ...
ქუსლების ბრიგინი ხომ ყურთა სმენას
გვირუქებს ადამიანს. ამასაც არ გვაკმა-
რებენ: ხმა მაღლაც ესალმებიან ერთმა-
ნეთს... არავითარი პატივისცემა არც
თავისადმი, არც საზოგადოებისადმი არც
თითონ თეატრისადმი და სცენაზე მომ-
ქმედნი ხომ სულ ფეხით გათვლილია.
ამიტომაც ხო იყო, რომ უზნაძის მშვენიერი
რეფერატი ნახევარმა ვერ მოისმინა, და
ვინც გაიგონა რამე, ისიც ნაწყვეტები,
სირცხვილია, ბაბო; დროა ჩვენც შევე-
ჩვიოთ წესრიგს და სხვებისადმი პატივის-
ცემას.

სამწუხაროა, რომ ვერ კიდევ ვერ შე-
გიგნათ, რომ სამრევლო სკოლების მას-
წავლებლებიც იმავე მიზანს ემსახურებიან,
რასაც ქალაქის პირველ-დაწყებითი მას-
წავლებლები და თუ პირველ „ბედმა“
ქალაქში ცხოვრება არგუნა,—ეს იმას არ
ნიშნავს, რომ ისინი მეტს იწვევიან. ან
კიდევ, ნეტუ რომელ საქმეში ჩამოვრჩით
რომ ისე რიხიანთ ბრძანებს ავტორი:
„ჩვენთან ამდენს სურთო არაფერი ქადაც
და რადა ახლა მოხდამქონა“.

რო უნდა გვექონოდა საერთო, როდესაც
არავითარი საზოგადო საქმისათვის თავი
არ შეგირუხებიან და არც არავისთვის
მიგობართვთ დასახმარებლათ. (თუმცა
გასაკეთებელი ბევრი იყო და არის).
ამით ვთავაზებ თქვენთან ლაპარაკს და
კიდევ მოგახსენებ, უმაღლეს ბ-ნ ლალო
ბზენელს, რომ ორჯერ გამოგიყვანათ
სირცხვილიდან და წავიდა თავისი ხარჯით,
თორემ თქვენი ინიციატივა არ. ჯორჯა
ძისა და თუნდ ლდეს დე. ვარლამ გელო-
ვანის დასაფლავებლად კი გამოჩნდა.

თაქტიკა.

ბ. ხრისტოვსკის საღამო.
ი. გრიშაშვილი ქუთაისლებიც მოგვი-
გონა და ხუთშაბათს, 5 მარტს, გამართა
თავისებური მრავალფეროვანი საღამო,
მეგლისი.
მართლაც და ჩვენს დუბიერ დროში,
ასეთი მზიარული და ში-
ნარსიანი საღამოები საზოგადოების უპ-
რადღებას იზიდავს და მრავლადც ემსრუ-
ბიან. ესეც არ იყოს, გრიშაშვილს, რო-
გორც ნიჭით დაჯილდოებულს პოეტს,
სიტყვის მომღერალსა და პოეზიის მხატ-
ვარს, ყველა კარგად იცნობს და საკვირ-
ველიც არ არის, რომ მისი საღამოს სა-
ზოგადოება, მისი თავყენის მცემელი,
თუ უტნობნიც მრავლად დაესწრენ და
უბილეთობის გამო ბევრი უკან დაბრუნ-
და. გრიშაშვილის საღამოს თვლისშიაც
დავსწრებივარ და მუდამ საინტერესო და
სულსა და გონების დამამშვიდებელი
ყოფილა. აქ—კი, ქუთაისში გრიშაშვილ-
მა თავის ჩვეულებას და პრინციპს ცო-
ტათი უღალატა. აღბნათ კარგათ ვერ შე-
არჩია, ანუ ვერ იპოვნა, საღამოში მო-
ნაწილენი. ამ საღამოს დადნის გვირგვი-
ნი ეკუთვნის დ. უზნაძეს, ქ. ჩიტოა შა-
რაშიძეს, ვ. ბალანჩიშვილს და თვით სა-
ღამოს ინიციატორს, მომწველს ი. გრი-
შაშვილს. დ. უზნაძემ მშვენიერად, მდა-
ბიურის ენით განუშარტა საზოგადოებას
„ხელოვნური შემოქმედების რაობა“. თუმცა
დამსწრეთა უმეტესობას, ჩვენი უდიდესი
პოეტის საზოგადოების წყალობით არაფერი
გაუგონია, მაგრამ ვინც ვა-
იგონა აღტაცებაში მოვიდა და დიდი
კმაყოფილიც დარჩა. სასურველია პატივ-
ცემული რეფერენტი დაბეჭდვდეს ამ
რეფერატს, რომ ამ მშვენიერებას გაეც-
ნონ ისინიც, ვისაც მისი საამური ზაისი
არ მოუწყენია. ქ. ჩიტოა შარაშიძემ მო-
უწოდა მოზარდ თაობას,—
ომის შემდეგ, როცა სამშობლო
დაცლიერდება ვიკაცთაგან, ყანები გა-
ტრადდება,
ელდენ და რაჯათ სამშობლოს კულტუ-
რას და ექმნენ ნუგეშად ქვირე-ობლებს.
მუდამ სასიამოვნო და მახვილმა ვ. ბა-
ლანჩიშვილმა ამ საღამოს თავის ნიჭს ზედ-
მწვერვალზე მოექცა. მისგან წაკითხული
სცენები ქუთაისის საღამოს ქვირეობაზე
შედეგრი იყო მისი იუმორისა. საზოგა-
დოება წითლდებოდა სიცილით, ხოლო
ისინი, ვისაც მისი მასი სიტყვები ესო-
ბოდა,—სირცხვილით. ი. გრიშაშვილი

კარგი იყო ცხოველი სურათი „თორ-
ნივე ერისთავი“ და ნაწყვეტი. უკეთესი
იქნებოდა, რომ სასცენო ტენიკა ხელს
უწყობდეს.
დანარჩენებზე რა ვთქვა—არ ვიცი.
ბ. კ. ქვიჩინაძემ კარგათ ჩაიძღვრა რაჭულ
პანზე თვისი ლექსები.
3. იაშვილი—იაშვილია... არ ვიცი,
რა შუაში იყო აქ ბალმონტი. თუ ის
იფიქრა, ბალმონტის ლექსებს ვითხუ-
ლობ, ამიტომ მასვე უნდა მივბაზო, ეს
არც ისე საქირა იყო. მოგვისმენია ბალ-
მონტიცა. ის, მართლაც, თავისებურად
კითხულობს, მაგრამ ის კითხულობს რუ-
სულად. ქართულ ლექსს კი თავისებური
წაკითხვა უნდა. ჩვენი ენა სულ სხვაა.
მას აქვს საკუთარი კანონები, ბგერა და
გამოთქმა. ძველად კითხულობდნენ, თი-
ქოს მღერაინა,—ეს ლამაზი იყო, მაგრამ
ტირილი და დმული—კი არ იცოდნენ,
და ეს არც უხდება ჩვენს ენას. ქვიჩინა-
ძისა და იაშვილის ლექსებმა ამ ტირი-
ლით ბგერი დაკარგეს. სჯობია თავიანი
ლექსები სხვას წაკითხონ. შ. დადიანის
„პატარა ფელეტონები“, როგორც მითხ-
რეს, საოხუნჯო ყოფილა; ბგერი ვეცა-
დღე, მაგრამ ვერ გავცინე. თითონ წა-
კითხავი კი იცნობდა; და მისი სიცილი
მეც სიცილს მგვრიდა. ვ. ჯორჯიკის
„ვინ რა მითხრა“—წამიკითხავს. მეგონა
ახლოს რასმეს, ვერ დაუბეჭდავს წაკვი-
თხავს მეთქი ბ. ა. ფაღვანი... თუ ახალ-
საც ისე წაკითხავდა, როგორც ძველს,
—სულ ერთია ვერაფერს გავიგებდით.
მთელი ბაღმა ყვავილებიც რომ ზურგზე
აეკლნა. ვერ გავიგე, რა საქირა იყო
ის ყვავილი, ვინცში რომ საქირა! ამ
შემთხვევაში საქირაა შინაგანი სულიერ-
ი განცდის სიღამაზე.

ხუთ თებერვალს პეტრე-პავლეს სამრე-
ლო სკოლაში დანიშნული იყო კრება
ქ. ქუთაისის დაბალი სკოლების მასწავ-
ლებლებისა, დიდებული მგონის აკაკის
დასაფლავებზე დღეგატის გასაგზავნათ.
სამწუხაროა, როგორც ვაგთშიაც იყო
აღნიშნული (იხ. „შრომა“ № 29) ქალა-
ქის 40 მასწავლებელთაგან მხოლოდ 5-6
გამოცხადდა. (!) ჩვენ ვანციფრებას საზ-
ღვარი არ ჰქონდა, როდესაც დაინახეთ
ქალაქის მასწავლებლების ასეთი გულ-
გრილობა საზოგადო საქმისადმი, რომ-
ლებზედაც ჩვენ მეტ იმედს ვამყარებდით;
ხუთმა თებერვალმა ეს იმედის ნაპერწკა-
ლიც გავიკრო. ჩვენი გული შეიპყრო
მწიერ ფაქრებმა და დუმილით დაეშორ-
დით ერთმანეთს, თუმცა სირცხვილი კი
გვაწუხებდა.

ერთმა ჩვენგანმა ეს მათი (ქ. მასწავ-
ლებლების) დაუდევრობა ვაგზეთის ფურც-
ლებზე აღნიშნა და მწუხარება გამოთქვა
მათ ასეთ საქციელზე.
ჩვენ გვეგონა მომავლისთვის მაინც და-
ნიშნავდნენ და თავისი ენერგიული
მოქმედებით გაასწორებდნენ ამ შეცდომას,
მაგრამ აქაც მწარედ მოგისტყუდით: რო-
გორც ეტყობათ ზოგი მათგანი სრულია-
დაც არ სცნობს თავს დამნაშავეთ და
არც კი თავილობს ტყუილებით თავი
იმართო.

ქალაქის ბარჯელ დაწყებითა სკოლების
მასწავლებლებმა კორპორაციას კრება ჰქონდა
და ერთს მათგანს კადრ დაეკავა წარმომად-
გენლობა „ამაობს ერთი მასწავლებელ-
თაგანი“. სამწუხაროა ეს რიხიანი გან-
ცხადება სიმართლეს მოკლებულია და
ავტორმაც შემთხვევით ისარგებლა, რომ
ამით გამოიღობა თავი.
მე ნამდვილათ ვიცი, რომ მათ თუმცა
ორჯერ ჰქონდათ ამ საქმის შესახებ ლი-
პარაკი, მაგრამ დიდათ თავი აღარ შეუ-
წუხებიათ და ასე დაუდგენიათ: „სარჯის
თავა არა გვაქვს, და; თუ ვინმე წავადას თა-
ვისით დაეკავოთ, რომ ჩვენა სხვადიდაც
დაესწრო მგონის დასაფლავებას, მაგ-
რამ ის დაესწრო როგორც მგონის პი-
რადათ დიდი პატივისცემელი; ლალო
ბზენელი გოგებაშვილის დასაფლავებასაც
კი დაესწრო, მაგრამ თქვენ არც მაშინ
შეგირუხებიათ თავი წარმომადგენლის გა-
საგზავნათ და ორჯერ ბ-მა ლალო ბზე-
ნელმა გამოგიყვანათ სირცხვილიდან. ნუ
თუ ბ. მასწავლებლო, უმაჯობისი არ იქ-
ნებოდა, რომ თქვენ დროიანთ გრდვით
თავს ინიციატივა, მოგვეწვიათ როგორც
ქუთაისში მყოფნი, აგრეთვე ახლო მახლო
მდებარე სოფლის მასწავლებლებიც და
ყველას ერთად, საგანგებოთ, (და არა
შემთხვევით წამსვლელი) მთელი მასწავლე-
ბელთა სახელით გავგზავნა წარმომად-
გენელი, შეგვეკრებათ გზის ხარჯი და ფონ-
დის ფულს, მით უფრო ფართო ე-ოვ-
ნული ხასიათი მიგეკათ და ფონდისთი-
საც მეტი ფული მოგვეგროვებინა?

დასასრულ კიდევ უნდა ვილაპარა-
კოთ ჩვენი საზოგადოების საქციელზე, და
თეატრის გამგეთა უპურადღებობაზე. ქა-
ნარა უფრო წყნარად და უპურადღებით
ისინეს, რაც ხდება სცენაზე, ვიდრე პარ-
ტერი და ლოკები. მოქმედების დროს
კარგი ღია, ზედ კარებთან თეატრის
მოხელეთა ხმა-შაღალი ლაპარაკი, რო-
მელსაც ერთი ვერსის მანძილზე გაიგო-
ნებთ, ვისაზრდებთ დარბაზში შემო-
დის, ეძებს თავის ადგილებს, ერთი დეკე-

ი. გრიშაშვილი
დასასრულ კიდევ უნდა ვილაპარა-
კოთ ჩვენი საზოგადოების საქციელზე, და
თეატრის გამგეთა უპურადღებობაზე. ქა-
ნარა უფრო წყნარად და უპურადღებით
ისინეს, რაც ხდება სცენაზე, ვიდრე პარ-
ტერი და ლოკები. მოქმედების დროს
კარგი ღია, ზედ კარებთან თეატრის
მოხელეთა ხმა-შაღალი ლაპარაკი, რო-
მელსაც ერთი ვერსის მანძილზე გაიგო-
ნებთ, ვისაზრდებთ დარბაზში შემო-
დის, ეძებს თავის ადგილებს, ერთი დეკე-

ქალაქის ბარჯელ დაწყებითა სკოლების
მასწავლებლებმა კორპორაციას კრება ჰქონდა
და ერთს მათგანს კადრ დაეკავა წარმომად-
გენლობა „ამაობს ერთი მასწავლებელ-
თაგანი“. სამწუხაროა ეს რიხიანი გან-
ცხადება სიმართლეს მოკლებულია და
ავტორმაც შემთხვევით ისარგებლა, რომ
ამით გამოიღობა თავი.
მე ნამდვილათ ვიცი, რომ მათ თუმცა
ორჯერ ჰქონდათ ამ საქმის შესახებ ლი-
პარაკი, მაგრამ დიდათ თავი აღარ შეუ-
წუხებიათ და ასე დაუდგენიათ: „სარჯის
თავა არა გვაქვს, და; თუ ვინმე წავადას თა-
ვისით დაეკავოთ, რომ ჩვენა სხვადიდაც
დაესწრო მგონის დასაფლავებას, მაგ-
რამ ის დაესწრო როგორც მგონის პი-
რადათ დიდი პატივისცემელი; ლალო
ბზენელი გოგებაშვილის დასაფლავებასაც
კი დაესწრო, მაგრამ თქვენ არც მაშინ
შეგირუხებიათ თავი წარმომადგენლის გა-
საგზავნათ და ორჯერ ბ-მა ლალო ბზე-
ნელმა გამოგიყვანათ სირცხვილიდან. ნუ
თუ ბ. მასწავლებლო, უმაჯობისი არ იქ-
ნებოდა, რომ თქვენ დროიანთ გრდვით
თავს ინიციატივა, მოგვეწვიათ როგორც
ქუთაისში მყოფნი, აგრეთვე ახლო მახლო
მდებარე სოფლის მასწავლებლებიც და
ყველას ერთად, საგანგებოთ, (და არა
შემთხვევით წამსვლელი) მთელი მასწავლე-
ბელთა სახელით გავგზავნა წარმომად-
გენელი, შეგვეკრებათ გზის ხარჯი და ფონ-
დის ფულს, მით უფრო ფართო ე-ოვ-
ნული ხასიათი მიგეკათ და ფონდისთი-
საც მეტი ფული მოგვეგროვებინა?

ქალაქის ბარჯელ დაწყებითა სკოლების
მასწავლებლებმა კორპორაციას კრება ჰქონდა
და ერთს მათგანს კადრ დაეკავა წარმომად-
გენლობა „ამაობს ერთი მასწავლებელ-
თაგანი“. სამწუხაროა ეს რიხიანი გან-
ცხადება სიმართლეს მოკლებულია და
ავტორმაც შემთხვევით ისარგებლა, რომ
ამით გამოიღობა თავი.
მე ნამდვილათ ვიცი, რომ მათ თუმცა
ორჯერ ჰქონდათ ამ საქმის შესახებ ლი-
პარაკი, მაგრამ დიდათ თავი აღარ შეუ-
წუხებიათ და ასე დაუდგენიათ: „სარჯის
თავა არა გვაქვს, და; თუ ვინმე წავადას თა-
ვისით დაეკავოთ, რომ ჩვენა სხვადიდაც
დაესწრო მგონის დასაფლავებას, მაგ-
რამ ის დაესწრო როგორც მგონის პი-
რადათ დიდი პატივისცემელი; ლალო
ბზენელი გოგებაშვილის დასაფლავებასაც
კი დაესწრო, მაგრამ თქვენ არც მაშინ
შეგირუხებიათ თავი წარმომადგენლის გა-
საგზავნათ და ორჯერ ბ-მა ლალო ბზე-
ნელმა გამოგიყვანათ სირცხვილიდან. ნუ
თუ ბ. მასწავლებლო, უმაჯობისი არ იქ-
ნებოდა, რომ თქვენ დროიანთ გრდვით
თავს ინიციატივა, მოგვეწვიათ როგორც
ქუთაისში მყოფნი, აგრეთვე ახლო მახლო
მდებარე სოფლის მასწავლებლებიც და
ყველას ერთად, საგანგებოთ, (და არა
შემთხვევით წამსვლელი) მთელი მასწავლე-
ბელთა სახელით გავგზავნა წარმომად-
გენელი, შეგვეკრებათ გზის ხარჯი და ფონ-
დის ფულს, მით უფრო ფართო ე-ოვ-
ნული ხასიათი მიგეკათ და ფონდისთი-
საც მეტი ფული მოგვეგროვებინა?

ქალაქის ბარჯელ დაწყებითა სკოლების
მასწავლებლებმა კორპორაციას კრება ჰქონდა
და ერთს მათგანს კადრ დაეკავა წარმომად-
გენლობა „ამაობს ერთი მასწავლებელ-
თაგანი“. სამწუხაროა ეს რიხიანი გან-
ცხადება სიმართლეს მოკლებულია და
ავტორმაც შემთხვევით ისარგებლა, რომ
ამით გამოიღობა თავი.
მე ნამდვილათ ვიცი, რომ მათ თუმცა
ორჯერ ჰქონდათ ამ საქმის შესახებ ლი-
პარაკი, მაგრამ დიდათ თავი აღარ შეუ-
წუხებიათ და ასე დაუდგენიათ: „სარჯის
თავა არა გვაქვს, და; თუ ვინმე წავადას თა-
ვისით დაეკავოთ, რომ ჩვენა სხვადიდაც
დაესწრო მგონის დასაფლავებას, მაგ-
რამ ის დაესწრო როგორც მგონის პი-
რადათ დიდი პატივისცემელი; ლალო
ბზენელი გოგებაშვილის დასაფლავებასაც
კი დაესწრო, მაგრამ თქვენ არც მაშინ
შეგირუხებიათ თავი წარმომადგენლის გა-
საგზავნათ და ორჯერ ბ-მა ლალო ბზე-
ნელმა გამოგიყვანათ სირცხვილიდან. ნუ
თუ ბ. მასწავლებლო, უმაჯობისი არ იქ-
ნებოდა, რომ თქვენ დროიანთ გრდვით
თავს ინიციატივა, მოგვეწვიათ როგორც
ქუთაისში მყოფნი, აგრეთვე ახლო მახლო
მდებარე სოფლის მასწავლებლებიც და
ყველას ერთად, საგანგებოთ, (და არა
შემთხვევით წამსვლელი) მთელი მასწავლე-
ბელთა სახელით გავგზავნა წარმომად-
გენელი, შეგვეკრებათ გზის ხარჯი და ფონ-
დის ფულს, მით უფრო ფართო ე-ოვ-
ნული ხასიათი მიგეკათ და ფონდისთი-
საც მეტი ფული მოგვეგროვებინა?